

Mala šola ruščine – Жаворонки, prvi znanilci pomladi

 Tanja Andder in Janja Urbas

Na vrata trka pomlad in ptičje petje postaja vse glasnejše. Pri nas se za gregorjevo (12. marca) ptički ženijo, v Rusiji pa 22. marca praznujejo praznik škrjancev – Жаворонки, ki oznanjajo prihod pomladi.

Korenine praznika **Жаворонки** (žavoronki) so poganske, pozneje pa so se prepletle s krščanskim spominom na štirideset prvih mučencev, zato je drugo ime za ta praznik **Сороки** (»štirideseti«). Zlitje dveh praznikov v enega ponazarja legenda, po kateri naj bi se štirideset kristjanov po mučeniški smrti spremenilo v štirideset škrjancev. Praznik Жаворонки se praznuje 22. marca (9. marca po starem, cerkvenem koledarju), na dan pomladnega enakonočja. Na ta dan se po ljudskem izročilu iz južnih dežel vrnejo prve ptice selivke, škrjanci, in s seboj prinesejo pomlad. Po zimi, ki je v Rusiji še posebej dolga in se lahko zavleče vse do aprila, jih ljudje že nestrpno pričakujejo! Po stari navadi Rusi na ta dan pečejo sladko pecivo v obliki ptičkov, ki jih nato razdelijo prijateljem in sorodnikom. Včasih so bila po vaseh razširjena različna poganska obredja, med katerimi so sladke ptičke položili v slamnato gnezdece in ga nesli v kurnik, da bi kokoši bolje nesle, otroci pa so pecivo obešali na drogove in strehe hiš. Pri tem so peli pesem:

Жаворонки, прилетите!
Студёну зиму унесите!
Тёплу весну принесите!
Зима нам надоела,
Весь хлеб у нас поела!

Žavaronki pri^lit^{it}it^{it}ie!
 Stud^onu zim^u unⁱsⁱt^{it}ie!
 T^oplu vⁱsnu priⁿi^si^tit^{it}ie!
 Zima nam nadajela,
 ves^j h^leb u nas pajela!

Škrjanci, priletite!
 Mrzlo zimo odnesite!
 Toplo pomlad prinesite!
 Zime smo že siti,
 nočemo več lačni biti!

Vreme, ki prevladuje na ta dan, lahko po ljudski verovanju napove vreme za nadaljnjih štirideset dni:

»**Какова погода на Сороки, такой она будет ещё сорок дней. Если тепло, то впереди сорок тёплых дней, если холодно – то сорок холодных.**« = Kakršno je vreme za 40 mučencev, takšno bo še nadaljnjih 40 dni. Če je toplo, je pred nami 40 toplih dni, če je hladno, pa 40 hladnih.

Zanimivo in uporabno: v večjem delu Rusije po ljudskem izročilu prinašajo pomlad škrjanci = **жаворонки**, v Sloveniji pa lastovice (**ласточки** lastočki), štokrlje (**аисты** aisty) in kukavice (**кукушки** kukuški).

Sladki škrjančki (vir slike: http://www.supertosty.ru/pozdravleniya/prochie_prazdniki/soroki_zhavoronki/)